Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

4. října 2024*

„Řízení o předběžné otázce – Nařízení (EU) č. 1169/2011 – Poskytování informací o potravinách spotřebitelům – Článek 2 odst. 2 písm. n) až p) a články 7, 9 a 17 – Uvádění nezavádějícího názvu potravin – Zákonné názvy, vžité názvy a popisné názvy – Nahrazení součástí nebo složek potraviny – Článek 38 odst. 1 – Výslovně harmonizované otázky – Vnitrostátní opatření zakazující používání názvů spojených s masnými výrobky pro označení výrobku obsahujícího rostlinné bílkoviny“

Ve věci C-438/23,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím Conseil d’État (Státní rada, Francie) ze dne 12. července 2023, došlým Soudnímu dvoru dne 13. července 2023, v řízení

Protéines France,

Union végétarienne européenne (EVU),

Association végétarienne de France (AVF),

Beyond Meat Inc.

proti

Ministre de l’Économie, des Finances et de la Souveraineté industrielle et numérique,

za účasti:

77 Foods SAS,

Les Nouveaux Fermiers SAS,

Umiami SAS,

NxtFood SAS,

Nutrition et santé SAS,

Olga SAS,

* Jednací jazyk: francouzština.

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení: A. Prechal, předsedkyně senátu, F. Biltgen, N. Wahl (zpravodaj), J. Passer a M. L. Arastey Sahún, soudci,

generální advokátka: T. Ćapeta,

za soudní kancelář: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření, která předložili:

– za Protéines France, 77 Foods SAS, Les Nouveaux Fermiers SAS, Umiami SAS, NxtFood SAS, Nutrition et santé SAS, jakož i Olga SAS: G. Hannotin, avocat,

– za Union végétarienne européenne (EVU): A. Aubert, avocate,

– za Beyond Meat Inc.: C. Dupeyron, avocate, M. R. Oyarzabal Arigita, abogada, a B. Van Vooren, advocaat,

– za řeckou vládu: V. Karra, E. Leftheriotou a A. Vasilopoulou, jako zmocněnkyně,

– za francouzskou vládu: G. Bain a B. Fodda, jako zmocněnci,

– za italskou vládu: G. Palmieri, jako zmocněnkyně, ve spolupráci s: M. Cherubini a P. Gentili, avvocati dello Stato,

– za Evropskou komisi: Clotuche-Duvieusart a B. Rous Demiri, jako zmocněnkyně,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 5. září 2024,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 ze dne 25. října 2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a o zrušení směrnice Komise 87/250/EHS, směrnice Rady 90/496/EHS, směrnice Komise 1999/10/ES, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/13/ES, směrnic Komise 2002/67/ES a 2008/5/ES a nařízení Komise (ES) č. 608/2004 (Úř. věst. 2011, L 304, s. 18), zejména jeho článků 7, 17 a 38, jakož i jeho bodu 4 části A přílohy VI.

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Protéines France, Union végétarienne européenne (EVU), Association végétarienne de France (AVF), jakož i společností Beyond Meat Inc. na jedné straně a ministre de l'Économie, des Finances et de la Souveraineté industrielle et numérique (ministr hospodářství, financí a průmyslové a digitální suverenity, Francie) na straně druhé ve věci legality décret no 2022-947 du 29 juin 2022 relatif à l'utilisation de certaines

dénominations employées pour désigner des denrées comportant es protéines végétales (vyhláška č. 2022-947 ze dne 29. června 2022 o používání některých názvů pro označování potravin obsahujících rostlinné bílkoviny) (JORF ze dne 30. června 2022, text č. 3).

Právní rámec

Unijní právo

Nařízení (ES) č. 178/2002

3 Článek 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin (Úř. věst. 2002, L 31, s. 1; Zvl. vyd. 15/06, s. 463), nadepsaný „Definice ‚potraviny' ", stanoví:

„Pro účely tohoto nařízení se ‚potravinou' rozumí jakákoli látka nebo výrobek, zpracované, částečně zpracované nebo nezpracované, které jsou určeny ke konzumaci člověkem nebo u nichž lze důvodně předpokládat, že je člověk bude konzumovat.

[…]"

4 Článek 3 bod 1 tohoto nařízení definuje pojem „potravinové právo" následovně:

„Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

1) ‚potravinovým právem' právní a správní předpisy použitelné ve Společenství nebo na vnitrostátní úrovni pro potraviny obecně, a zejména pro bezpečnost potravin; […]"

5 Článek 8 uvedeného nařízení zní:

„[…] Cílem potravinového práva je chránit zájmy spotřebitelů a poskytovat spotřebitelům základ, který jim umožní vybírat se znalostí věci potraviny, které konzumují. Jeho cílem je rovněž zabránit

a) podvodným nebo klamavým praktikám;

b) falšování potravin a

c) jakýmkoli jiným praktikám, které mohou spotřebitele uvést v omyl."

6 Článek 17 odst. 2 téhož nařízení:

„Členské státy zajišťují dodržování potravinového práva a sledují a ověřují, zda provozovatelé potravinářských a krmivářských podniků ve všech fázích výroby, zpracování a distribuce plní odpovídající požadavky potravinového práva.

[…]

Členské státy rovněž stanoví pravidla pro opatření a sankce použitelné při porušení potravinového práva a právních předpisů týkajících se krmiv. Tato opatření a tyto sankce musí být účinné, přiměřené a odrazující.“

Nařízení (ES) č. 853/2004

7 Příloha I nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004 ze dne 29. dubna 2004, kterým se stanoví zvláštní hygienická pravidla pro potraviny živočišného původu (Úř. věst. 2004, L 139, s. 55; Zvl. vyd. 03/45, s. 14), stanoví:

„Pro účely tohoto nařízení platí tyto definice:

1. Maso

1.1 ‚Masem‘ se rozumějí poživatelné díly zvířat […]

[…]

1.14 ‚Strojně odděleným masem‘ nebo ‚SOM‘ se rozumí produkt získaný strojním oddělováním z masa na kosti, které zůstalo po vykostění na kostech, nebo z celých těl poražené drůbeže tak, že se ztratí nebo změní struktura svalových vláken.

1.15 ‚Masnými polotovary‘ se rozumí čerstvé maso, včetně rozmělněného masa, ke kterému byly přidány potraviny, koření nebo přídavné látky anebo které bylo podrobeno ošetření, jež nestačí ke změně vnitřní struktury svalových vláken masa, a tím i k vymizení vlastností čerstvého masa.

[…]

3. Produkty rybolovu

3.1 ‚Produkty rybolovu‘ se rozumějí všichni mořští nebo sladkovodní živočichové (kromě živých mlžů, živých ostnokožců, živých pláštěnců a živých mořských plžů a všech savců, plazů a žab), volně žijící nebo farmově chovaní, včetně všech poživatelných forem, částí a produktů těchto živočichů.

[…]

7. Zpracované výrobky

7.1. ‚Masnými výrobky‘ se rozumějí zpracované výrobky získané zpracováním masa nebo dalším zpracováním takto zpracovaných výrobků, takže z řezné plochy je zřejmé, že produkt pozbyl znaků charakteristických pro čerstvé maso.

[…]“

Nařízení č. 1169/2011

8 Body 1 a 3 odůvodnění nařízení č. 1169/2011 zní:

„(1) Podle článku 169 [SFEU] má [Evropská u]nie přispívat k dosažení vysoké úrovně ochrany spotřebitele prostřednictvím opatření přijatých podle článku 114 [SFEU].

[…]

(3) Pro dosažení vysoké míry ochrany zdraví spotřebitelů a zaručení jejich práva na informace by mělo být zajištěno, aby byli spotřebitelé patřičně informováni o potravinách, které konzumují. […]“

9 Článek 1 odst. 1 tohoto nařízení zní:

„Toto nařízení stanoví základ pro zajištění vysoké úrovně ochrany spotřebitelů v souvislosti s informacemi o potravinách s přihlédnutím k rozdílům ve vnímání spotřebitelů a jejich informačních potřebách při současném zajištění plynulého fungování vnitřního trhu.“

10 Článek 2 uvedeného nařízení stanoví:

„1. Pro účely tohoto nařízení se použijí tyto definice:

a) definice ‚potraviny‘ […] v článku 2 […] nařízení [č. 178/2002];

[…]

f) definice ‚masa‘, ‚strojně odděleného masa‘, ‚masných polotovarů‘, ‚produktů rybolovu‘ a ‚masných výrobků‘ v bodech 1.1, 1.14, 1.15, 3.1 a 7.1 přílohy I k nařízení [č. 853/2004];

[…]

2. Dále se rozumí:

[…]

f) ‚složkou‘ jakákoli látka nebo produkt, včetně aromat, potravinářských přídatných látek a potravinářských enzymů, a jakákoli součást směsné složky, která je použita při výrobě nebo přípravě potraviny a je v konečném výrobku stále přítomna, i když případně ve změněné formě; […]

[…]

n) ‚zákonným názvem‘ název potraviny stanovený v předpisech Unie, které se na ni vztahují, nebo při neexistenci těchto předpisů Unie název uvedený v právních a správních předpisech platných v členském státě, kde se daná potravina prodává konečnému spotřebiteli nebo zařízením společného stravování;

o) ‚vžitým názvem‘ název, který je v členském státě, kde se daná potravina prodává, přijat spotřebiteli jako název potraviny, aniž by potřeboval další vysvětlení;

p) ‚popisným názvem' název obsahující popis potraviny, popřípadě rovněž popis jejího použití, který je dostatečně přesný, aby spotřebitelům umožnil poznat skutečnou podstatu potraviny a odlišit ji od jiných produktů, se kterými by mohla být zaměněna;

q) ‚primární složkou' jedna nebo více složek potraviny, které tvoří více než 50 % této potraviny nebo které jsou pro spotřebitele obvykle spojeny s názvem potraviny a u nichž je ve většině případů vyžadován údaj o množství;

[…]"

11 Článek 7 téhož nařízení stanoví:

„1. Informace o potravinách nesmějí být zavádějící, zejména:

a) pokud jde o charakteristiky potraviny a zvláště o její povahu, totožnost, vlastnosti, složení, množství, trvanlivost, zemi původu nebo místo provenience, způsob výroby nebo získání; […]

d) vyvoláváním dojmu na základě vzhledu, popisu nebo vyobrazení, že je přítomna určitá potravina nebo složka, ačkoli ve skutečnosti byla určitá přirozeně se vyskytující součást nebo běžně používaná složka v této potravině nahrazena odlišnou součástí nebo složkou.

2. Informace o potravině musí být přesné, jasné a spotřebitelům snadno srozumitelné.

[…]

4. Odstavce 1, 2 a 3 se rovněž použijí na:

a) související reklamu;

b) obchodní úpravu potravin, jejich tvar, vzhled nebo balení, použité obalové materiály, způsob jejich uspořádání a místo vystavení".

12 Článek 8 nařízení č. 1169/2011 zní:

„1. Za informace o potravině odpovídá provozovatel potravinářského podniku, pod jehož jménem nebo obchodním názvem je potravina uváděna na trh […]

2. Provozovatel potravinářského podniku odpovídající za informace o potravině zajistí jejich uvedení a přesnost v souladu s platnými právními předpisy o poskytování informací o potravinách a požadavky příslušných vnitrostátních předpisů.

[…]"

13 Článek 9 tohoto nařízení stanoví, v souladu se svým nadpisem, „seznam povinných údajů", v němž jsou uvedeny, v jeho odstavci 1 písm. a), „název potraviny" a, v témže odstavci, písm. b), „seznam složek".

14 Článek 17 uvedeného nařízení zní:

„1. Názvem potraviny je její zákonný název. Pokud takový název neexistuje, je názvem potraviny její vžitý název a v případě, že neexistuje nebo se nepoužívá, uvede se popisný název dané potraviny.

2. V členském státě prodeje je povoleno použití názvu potraviny, pod kterým je výrobek vyráběn v souladu s právními předpisy a uváděn na trh v členském státě výroby. Neumožňuje-li však použití jiných ustanovení tohoto nařízení, zejména článku 9, aby spotřebitelé v členském státě prodeje zjistili skutečnou povahu potraviny a odlišili ji od potravin, s nimiž by mohla být zaměněna, připojí se k názvu potraviny další popisné informace, které se uvedou v blízkosti názvu potraviny.

[…]

5. Zvláštní ustanovení o názvu potraviny a údajích, které k němu musí být připojeny, jsou obsažena v příloze VI.“

15 Článek 38 téhož nařízení stanoví:

„1. V otázkách výslovně harmonizovaných tímto nařízením nesmějí členské státy přijímat ani zachovávat vnitrostátní opatření, pokud to právo Unie nepovoluje. Tato vnitrostátní opatření nesmějí působit překážky volného pohybu zboží včetně diskriminace vůči potravinám pocházejícím z jiných členských států.

2. Aniž je dotčen článek 39, mohou členské státy přijímat vnitrostátní opatření v otázkách, které nejsou výslovně harmonizovány tímto nařízením, za předpokladu, že jimi nezakáží, neztíží ani neomezí volný pohyb zboží, které je v souladu s tímto nařízením.“

16 Příloha VI nařízení č. 1169/2011, nadepsaná „Název potraviny a zvláštní průvodní údaje“, v bodě 4 své části A, která je nadepsána „Povinné údaje připojené k názvu potraviny“, stanoví:

„Označení potraviny, v níž byla některá součást nebo složka, jejíž běžné použití nebo přirozený výskyt spotřebitel předpokládá, nahrazena jinou součástí či složkou, musí obsahovat vedle seznamu složek jednoznačný údaj o součásti či složce, jež byla pro částečné nebo úplné nahrazení použita, a to:

a) v těsné blízkosti názvu produktu a

b) vytištěný písmem, jehož střední výška písma představuje alespoň 75 % střední výšky písma názvu produktu a jehož velikost není menší než minimální velikost písma stanovená v čl. 13 odst. 2 tohoto nařízení.“

Francouzské právo

Spotřebitelský zákoník

17 Článek L. 412-10 code de la consommation (spotřebitelský zákoník), který byl vložen do tohoto zákoníku článkem 5 loi no 2020-699, du 10 juin 2020, relative à la transparence de l'information sur les produits agricoles et alimentaires (zákon č. 2020-699 ze dne 10. června 2020 o transparentnosti informací o zemědělských a potravinářských výrobcích) (JORF ze dne 11. června 2020, text č. 1), stanoví:

„[…] Názvy používané za účelem označení potravin živočišného původu nesmějí být použity k popisu, uvádění na trh nebo propagaci potravin obsahujících rostlinné bílkoviny. Vyhláška stanoví podíl rostlinných bílkovin, nad který není tento název možný. Tato vyhláška dále vymezí prováděcí pravidla k tomuto článku a sankce za porušení povinností."

Vyhláška č. 2022-947

18 Na základě ustanovení uvedeného v předchozím bodě přijaly francouzské orgány vyhlášku č. 2022-947.

19 Podle jejího čl. 1 prvního pododstavce se tato vyhláška použije „na potraviny vyrobené v tuzemsku, které obsahují rostlinné bílkoviny".

20 Článek 2 uvedené vyhlášky zní:

„Pro účely označení zpracovaného výrobku obsahujícího rostlinné bílkoviny je zakázáno použít:

1° Zákonného názvu, u kterého pravidla definující složení dané potraviny nestanoví možnost přidání rostlinných bílkovin;

2° Název odkazující na živočišné druhy a skupiny živočišných druhů, na morfologii či anatomii živočichů;

3° Název používající specifickou terminologii pro řeznictví, uzenářství nebo rybí výrobky;

4° Název potraviny živočišného původu používaný v obchodním styku."

21 Článek 3 téže vyhlášky stanoví:

„Odchylně od ustanovení článku 2 lze název potraviny živočišného původu použít:

1° u potravin živočišného původu obsahujících rostlinné bílkoviny ve stanoveném poměru, je-li taková přítomnost zakotvena právním předpisem nebo uvedena na seznamu v příloze k této vyhlášce;

[…]"

22 Článek 5 vyhlášky č. 2022-947 zní:

„Výrobky legálně vyrobené nebo uvedené na trh v jiném členském státě Evropské unie nebo v Turecku nebo legálně vyrobené v jiném státě, který je smluvní stranou Dohody o Evropském hospodářském prostoru [ze dne 2. května 1992 (Úř. věst. 1994, L 1, s. 3; Zvl. vyd. 11/52, s. 3)], nepodléhají požadavkům stanoveným touto vyhláškou.“

23 Článek 6 této vyhlášky stanoví:

„Je zakázáno držet za účelem prodeje nebo bezplatného uvádění do oběhu, nabízet k prodeji, prodávat nebo bezplatně uvádět do oběhu potraviny, které nesplňují požadavky stanovené touto vyhláškou.“

24 Článek 7 této vyhlášky stanoví:

„Za porušení ustanovení článku 6 této vyhlášky lze uložit správní pokutu až do výše 1 500 eur, jde-li o fyzickou osobu, a v případě právnické osoby až do výše 7 500 eur. […]“

25 Podle jejího článku 8 nabývá tato vyhláška účinnosti dne 1. října 2022.

26 Příloha vyhlášky č. 2022-947 obsahuje seznam názvů potravin živočišného původu, které mohou obsahovat rostlinné bílkoviny, a maximální podíl rostlinných bílkovin, které mohou obsahovat potraviny, pro něž se tyto názvy používají.

Vyhláška č. 2024-144

27 Článek 2 décret n° 2024-144, du 26 février 2024, relatif à l’utilisation de certaines dénominations employées pour désigner les denrées alimentaires comportant des protéines végétales (vyhláška č. 2024-144 ze dne 26. února 2024 o používání některých názvů pro označování potravin obsahujících rostlinné bílkoviny) (JORF č. 48 ze dne 27. února 2024, text č. 15), stanoví:

„[…] Pro účely popisu, uvádění na trh nebo propagace zpracovaného výrobku obsahujícího rostlinné bílkoviny je zakázáno používat:

1° Zákonný název, u kterého pravidla definující složení dané potraviny nestanoví možnost přidání rostlinných bílkovin;

2° Název odkazující na živočišné druhy a skupiny živočišných druhů, na morfologii či anatomii živočichů;

3° Název obsahující výrazy uvedené na seznamu v příloze I.“

28 Podle článku 8 vyhlášky č. 2024-144 nabyla tato vyhláška účinnosti dne 1. května 2024.

29 Článek 9 této vyhlášky zní:

„Vyhláška č. 2022-947 se zrušuje.“

30 Seznam uvedený v příloze I vyhlášky č. 2024-144 obsahuje následující názvy:

„– Filet [panenská svíčková];

– Faux filet [nízký rotěnec];

– Rumsteck [rump steak/květová špička];

– Entrecôte [vysoký roštěnec];

– Aiguillette baronne;

– Bavette d'Aloyau [bok bez kosti]

– Onglet [masitá část bránice];

– Hampe [šlašitá část bránice];

– Bifteck [biftek];

– Basse côte [podplečí];

– Paleron [plec loupaná];

– Flanchet [bok];

– Steak;

– Escalope [řízek];

– Tendron [pupek];

– Grillade [maso pečené na rožni, grilované maso];

– Longe [hřbet];

– Travers [bok];

– Jambon [kýta];

– Boucher/Bouchère [řezník/řeznice];

– Charcutier/Charcutière [uzenář/uzenářka].“

31 Příloha II této vyhlášky obsahuje seznam výrazů, které lze použít pro označení potravin živočišného původu, které mohou obsahovat rostlinné bílkoviny, a maximální podíl rostlinných bílkovin, které mohou obsahovat potraviny, pro něž se tyto názvy používají.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

32 Dne 18. července 2022 sdružení Protéines France, které zastupuje zájmy podniků působících na francouzském trhu s rostlinnými bílkovinami, předložilo Conseil d'État (Státní rada, Francie), která je předkládajícím soudem, žalobu směřující ke zrušení vyhlášky č. 2022-947.

33 Usnesením ze dne 27. července 2022 tento soud přijal předběžné opatření, kterým pozastavil účinnost této vyhlášky ve vztahu k opatřením uvedeným v čl. 2 odst. 3 a 4.

34 Uvedený soud vyhověl několika návrhům na vstup vedlejších účastníků do řízení na podporu návrhových žádání sdružení Protéines France.

35 Na tentýž soud se rovněž obrátily s návrhem na zrušení vyhlášky č. 2022-947, dne 30. srpna 2022, EVU a AVF, které propagují vegetariánství, první jmenovaná v Unii a druhá jmenovaná ve Francii, a dne 21. října 2022 společnost Beyond Meat, která vyrábí a uvádí na trh výrobky na bázi rostlinných bílkovin.

36 Předkládající soud rozhodl o spojení těchto tří věcí, jejichž předmětem je návrh na zrušení uvedené vyhlášky.

37 Na podporu svých žalob žalobci v původním řízení zejména uvádějí, že předmětná vyhláška zakazující používat takové názvy jako „steak“ nebo „klobása“, bez doplňujícího vysvětlení jako „rostlinný/rostlinná“ nebo „ze sóji“ a dokonce i s ním, pro označování zpracovaných produktů obsahujících rostlinné bílkoviny, je v rozporu s několika ustanoveními nařízení č. 1169/2011.

38 Předkládající soud má za to, že žalobní důvody před ním uplatněné předestírají složité otázky, které jsou rozhodné pro řešení sporu, který mu byl předložen.

39 Za těchto podmínek se Conseil d'État (Státní rada) rozhodla přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být ustanovení článku 7 nařízení č. 1169/2011, která vyžadují, aby spotřebitelům byly poskytnuty informace, jež je neuvádí v omyl, pokud jde o totožnost, povahu a vlastnosti potravin, vykládána tak, že ve smyslu a pro účely uplatnění čl. 38 odst. 1 téhož nařízení výslovně harmonizují otázku používání názvů výrobků živočišného původu pocházejících z odvětví řeznictví, uzenářství a rybích výrobků za účelem popisu, uvádění na trh nebo propagace potravin obsahujících rostlinné bílkoviny, které mohou spotřebitele uvést v omyl, čímž tato ustanovení brání tomu, aby členský stát zasáhl do této problematiky vydáním vnitrostátních opatření regulujících nebo zakazujících používání takových názvů?

2) Musí být ustanovení článku 17 nařízení č. 1169/2011, která stanoví, že názvem, jímž se potravina identifikuje, je v případě neexistence zákonného názvu její vžitý název nebo popisný název, ve spojení s ustanoveními [bodu 4 části A přílohy VI tohoto nařízení] vykládána tak, že ve smyslu a pro účely uplatnění čl. 38 odst. 1 téhož nařízení výslovně harmonizují otázku obsahu a používání jiných než zákonných názvů označujících potraviny živočišného původu za účelem popisu, uvádění na trh nebo propagace potravin obsahujících rostlinné bílkoviny, a to včetně případu úplného nahrazení všech složek živočišného původu tvořících potravinu složkami původu rostlinného, čímž tato ustanovení brání tomu, aby členský stát zasáhl do této otázky vydáním vnitrostátních opatření regulujících nebo zakazujících používání takových názvů?

3) Brání v případě kladné odpovědi na první nebo na druhou otázku výslovná harmonizace, kterou ve smyslu a za účelem uplatnění čl. 38 odst. 1 nařízení č. 1169/2011 uskutečňují články 7 a 17 téhož nařízení, ve spojení s ustanoveními [bodu 4 části A přílohy VI tohoto nařízení]:

a) tomu, aby členský stát vydal vnitrostátní opatření, které stanoví uložení správních sankcí v případě nedodržení požadavků a zákazů plynoucích z ustanovení tohoto nařízení?
b) tomu, aby členský stát přijal vnitrostátní opatření, kterým se stanoví podíly rostlinných bílkovin, do jejichž výše je za účelem popisu, uvádění na trh nebo propagace potravin obsahujících rostlinné bílkoviny nadále povoleno používat jiných než zákonných názvů označujících potraviny živočišného původu?

4) Opravňují v případě záporné odpovědi na první a druhou otázku ustanovení článků 9 a 17 nařízení č. 1169/2011 členský stát:
a) k tomu, aby vydal vnitrostátní opatření, kterým se stanoví podíly rostlinných bílkovin, do jejichž výše je za účelem popisu, uvádění na trh nebo propagace potravin obsahujících rostlinné bílkoviny povoleno používat jiné než zákonné názvy označující potraviny živočišného původu [;]
b) k tomu, aby vydal vnitrostátní opatření, kterým se zakazuje používání některých vžitých nebo popisných názvů, a to i tehdy, jsou-li k těmto názvům připojeny dodatečné údaje zaručující nezavádějící informování spotřebitele [;]
c) k tomu, aby vydal opatření uvedená v [v bodech a) a b) čtvrté otázky], pouze ve vztahu k výrobkům vyrobeným na jeho území, aniž by v takovém případě porušil zásadu přiměřenosti těchto opatření?“

K přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

40 Jak zdůrazňují Protéines France a Beyond Meat, v průběhu řízení před Soudním dvorem přijaly francouzské orgány vyhlášku č. 2024-144, podle jejíhož článku 9 se vyhláška č. 2022-947 zrušuje.

41 Rozhodnutím předsedy Soudního dvora ze dne 1. března 2024 proto byla předkládajícímu soudu zaslána žádost o informace za účelem získání upřesnění ohledně případných dopadů přijetí vyhlášky č. 2024-144 na trvání předmětu sporu v původním řízení a na vyřízení žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.

42 Předkládající soud předložil dne 15. března 2024 odpověď na tuto žádost o informace a dne 7. května 2024 její doplnění, které bylo připuštěno rozhodnutím předsedkyně druhého senátu ze dne 8. května 2024.

43 Předkládající soud má za to, že navzdory přijetí vyhlášky č. 2024-144 jsou položené otázky nadále rozhodné pro řešení sporu, který mu byl předložen. Předkládající soud v uvedené odpovědi zejména uvádí, zaprvé, že usnesením zmíněným v bodě 33 tohoto rozsudku došlo k pozastavení účinnosti vyhlášky č. 2022-947 pouze zčásti. Některá její ustanovení tudíž byla podle tohoto soudu mezi 1. říjnem 2022, kdy vyhláška č. 2022-947 nabyla účinnosti dle článku 8 této vyhlášky, a 30. dubnem 2024, kdy mělo dojít ke zrušení této vyhlášky podle článku 9 vyhlášky č. 2024-144, která nabyla účinnosti dne 1. května 2024, v souladu s jejím článkem 8, skutečně uplatňována. Zadruhé předkládající soud poukazuje na to, že několik žalobců v původním řízení deklarovalo úmysl před tímto soudem napadnout rovněž vyhlášku č. 2024-144, a to na základě stejných žalobních důvodů jako v případě vyhlášky č. 2022-947 s tím, že některá ustanovení obou vyhlášek se shodují.

44 Kromě toho předkládající soud přijal dne 10. dubna 2024 jako předběžné opatření usnesení, kterým pozastavil na návrh několika francouzských podniků účinnost vyhlášky č. 2024-144. Předkládající soud upřesňuje, že toto pozastavení účinnosti brání zrušení vyhlášky č. 2022-947.

45 Z informací poskytnutých předkládajícím soudem v odpovědi na žádost Soudního dvora o informace tak vyplývá, že žaloby předložené předkládajícímu soudu se nestaly bezpředmětnými.

46 S ohledem na výše uvedené skutečnosti předkládající soud právně dostačujícím způsobem vysvětluje důvody, proč se tato žádost nestala v důsledku přijetí vyhlášky č. 2024-144 hypotetickou, a proto je třeba prohlásit tuto žádost za přípustnou.

K předběžným otázkám

K první a druhé otázce

47 Úvodem je třeba připomenout, zaprvé, že z judikatury vyplývá, že ustanovení článku 17 a bodu 4 části A přílohy VI nařízení č. 1169/2011 doplňují ustanovení článku 7 o zvláštní požadavky na označování, aby byl spotřebitel chráněn před klamáním vzniklým nesprávnými údaji (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 1. prosince 2022, LSI – Germany, C-595/21, EU:C:2022:949, bod 31).

48 Zadruhé tato ustanovení je třeba vykládat ve světle definic „zákonného názvu“, „vžitého názvu“ a „popisného názvu“, které jsou uvedeny v čl. 2 odst. 2 písm. n), o) a p) uvedeného nařízení, jakož i s ohledem na povinnost stanovenou v čl. 9 odst. 1 písm. a) téhož nařízení uvést na dané potravině její název.

49 Je tudíž třeba mít za to, že podstatou první a druhé otázky předkládajícího soudu, které je třeba posoudit společně, je, zda články 7 a 17, jakož i bod 4 části A přílohy VI nařízení č. 1169/2011, ve spojení s čl. 2 odst. 2 písm. n) až p) a čl. 9 odst. 1 písm. a) tohoto nařízení, musí být vykládány v tom smyslu, že ve smyslu čl. 38 odst. 1 uvedeného nařízení výslovně harmonizují ochranu spotřebitelů před rizikem uvedení v omyl tím, že budou používány jiné než zákonné názvy, které jsou tvořeny výrazy pocházejícími z odvětví řeznictví, uzenářství a rybích výrobků, za účelem popisu, uvádění na trh nebo propagace potravin obsahujících rostlinné bílkoviny namísto bílkovin živočišného původu, a to i v případě jejich úplného nahrazení, a z toho důvodu brání tomu, aby členský stát přijal vnitrostátní opatření regulující nebo zakazující používání takových názvů.

50 Podle čl. 38 odst. 1 první věty nařízení č. 1169/2011 „[v] otázkách výslovně harmonizovaných tímto nařízením nesmějí členské státy přijímat ani zachovávat vnitrostátní opatření, pokud to právo Unie nepovoluje.“

51 Z judikatury vyplývá, že žádné ustanovení nařízení č. 1169/2011 nevyjmenovává, co jsou „otázky výslovně harmonizované“ tímto nařízením ve smyslu čl. 38 odst. 1 tohoto nařízení, a při vymezení zmíněných otázek je třeba striktně dodržovat znění uvedeného nařízení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 1. října 2020, Groupe Lactalis, C-485/18, EU:C:2020:763, bod 25).

52 V projednávané věci je třeba určit, zda ostatní ustanovení nařízení č. 1169/2011 uvedená v bodě 49 tohoto rozsudku výslovně harmonizují otázku, kterou chtěly francouzské orgány upravit přijetím vyhlášky č. 2022-947.

53 Podle čl. 7 odst. 1 a 2 nařízení č. 1169/2011 nesmějí být informace o potravinách pro spotřebitele zavádějící a musí být přesné, jasné a spotřebitelům snadno srozumitelné.

54 V tomto ohledu z čl. 7 odst. 1 písm. a) a d) tohoto nařízení zejména vyplývá, že zavádějící informace, před kterými musí být spotřebitelé chráněni, se týkají zaprvé charakteristik dané potraviny, především její povahy a jejího složení, a zadruhé toho, zda mohou u spotřebitelů na základě vzhledu, popisu nebo vyobrazení vyvolat dojem, že „je přítomna určitá potravina nebo složka, ačkoli ve skutečnosti byla určitá přirozeně se vyskytující součást nebo běžně používaná složka v této potravině nahrazena odlišnou součástí nebo složkou“.

55 Kromě toho z čl. 7 odst. 4 uvedeného nařízení vyplývá, že povinnosti, které ukládá tento článek ohledně poskytování informací spotřebitelům, se rovněž použijí na související reklamu a obchodní úpravu potravin.

56 Podle čl. 9 odst. 1 písm. a) téhož nařízení musí být na potravinách povinně uveden jejich „název“.

57 Článek 17 odst. 1 nařízení č. 1169/2011 stanoví, že názvem potraviny je její „zákonný název“. Pokud takový název neexistuje, je názvem potraviny její „vžitý název“. V případě, že takový vžitý název neexistuje nebo se nepoužívá, uvede se „popisný název“ dané potraviny.

58 Článek 2 odst. 2 písm. n) až p) tohoto nařízení trojici pojmů uvedených v předchozím bodě definuje. Zaprvé „zákonným názvem“ potraviny je název potraviny „stanovený v předpisech Unie, které se na ni vztahují, nebo při neexistenci těchto předpisů Unie název uvedený v […] předpisech platných v členském státě, kde se daná potravina prodává […] spotřebiteli“. Zadruhé „vžitým názvem“ potraviny je název, který je v členském státě, kde se daná potravina prodává, přijat spotřebiteli, aniž by potřeboval další vysvětlení. Zatřetí „popisným názvem“ potraviny je název obsahující popis potraviny, který je dostatečně přesný, aby spotřebitelům umožnil poznat skutečnou podstatu potraviny a odlišit ji od jiných produktů, se kterými by mohla být zaměněna.

59 V souladu s čl. 17 odst. 5 nařízení č. 1169/2011 obsahuje příloha VI tohoto nařízení zvláštní ustanovení o názvu potraviny a údajích, které k němu musí být připojeny.

60 V tomto ohledu bod 4 části A přílohy VI uvedeného nařízení stanoví, že označení potraviny, v níž byla některá součást nebo složka, jejíž běžné použití nebo přirozený výskyt spotřebitel předpokládá, nahrazena jinou součástí či složkou, musí obsahovat vedle seznamu složek jednoznačný údaj o součásti či složce, jež byla pro částečné nebo úplné nahrazení použita, a to v těsné blízkosti „názvu produktu“ a písmem dostatečně velkým ve vztahu k tomuto názvu.

61 Na základě výkladu čl. 7 odst. 1, 2 a 4, čl. 9 odst. 1 písm. a), čl. 17 odst. 1 a 5, jakož i bodu 4 části A přílohy VI nařízení č. 1169/2011 v jejich vzájemném spojení lze tato ustanovení shrnout následujícím způsobem.

62 Zaprvé potraviny musí mít název. Zadruhé tímto názvem musí být zákonný název, nebo pokud takový název neexistuje, vžitý název nebo v případě, že ten neexistuje, popisný název. Zatřetí uvedený název musí být přesný, jasný a spotřebitelům snadno srozumitelný. Začtvrté takový název nesmí být pro spotřebitele zavádějící, zejména pokud jde o charakteristiky dané potraviny, mezi něž patří povaha a složení potraviny, a pokud jde o nahrazení přirozeně se vyskytujících součástí nebo běžně používaných složek odlišnými součástmi nebo složkami. Zapáté tyto požadavky musí být dodrženy při uvádění na trh nebo propagaci všech potravin.

63 Co se týče zákonných názvů, ty mohou být dle první možnosti uvedené v čl. 2 odst. 2 písm. n) nařízení č. 1169/2011 stanoveny v předpisech unijního práva. Tak například čl. 2 odst. 1 písm. f) tohoto nařízení odkazuje na přílohu I nařízení č. 853/2004, jde-li o definice pojmů „masa“, „strojně odděleného masa“, „masných polotovarů“, „produktů rybolovu“ a „masných výrobků“.

64 Jelikož „maso“ je v bodě 1.1 této přílohy I definováno jako „poživatelné díly zvířat“, nemůže potravina, která takové díly neobsahuje, používat název „maso“, a to i kdyby byla k tomuto názvu připojena upřesnění ohledně nahrazení součástí či složek.

65 Podle druhé možnosti uvedené v čl. 2 odst. 2 písm. n) nařízení č. 1169/2011, pokud zákonný název není stanoven unijním právem, členské státy mohou přijmout vnitrostátní ustanovení, která takový název stanoví.

66 V daném případě předně neexistuje předpis unijního práva, který by ukládal povinnost používat určité zákonné názvy pro výrobky na bázi rostlinných bílkovin nebo by stanovil zákonné názvy, které se použijí na výrobky pouze z důvodu, že jsou definovány bez dalšího upřesnění jako výrobky živočišného původu.

67 Dále je pravda, že z usnesení uvedeného v bodě 33 tohoto rozsudku vyplývá, že v rámci sporu v původním řízení francouzské orgány vyloučily možnost, že by vyhláška č. 2022-947 stanovila zákonný název.

68 Nicméně, jak uvedla generální advokátka v bodě 84 svého stanoviska, otázka, zda tyto orgány takový název přijaly, musí být posouzena objektivně.

69 Ačkoliv toto posouzení musí provést předkládající soud, Soudní dvůr mu nicméně může poskytnout prvky výkladu unijního práva, které k tomu potřebuje (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 4. července 2019, Baltic Media Alliance, C-622/17, EU:C:2019:566, bod 47).

70 V tomto ohledu ze znění čl. 2 odst. 2 písm. n) nařízení č. 1169/2011 vyplývá, že zákonné názvy musí být „stanoveny“ nebo „uvedeny“, tedy definovány, v předpisech unijního práva či práva členského státu za účelem označení potraviny. Přijetí zákonného názvu tak spočívá ve spojení konkrétního výrazu s určitou potravinou.

71 Ve světla výše uvedených úvah je třeba posuzovat argumentaci, kterou uvádí italská vláda ve svém písemném vyjádření, podle které, mohou-li členské státy v případě, že není zákonný název stanoven v předpisech unijního práva, přijmout opatření za účelem stanovení zákonných názvů určitých potravin, je třeba jim rovněž přiznat pravomoc zakázat používání určitých názvů pro určité potraviny. Podle této vlády je zákaz používání daného názvu pro určité potraviny rovnocenný zakotvení zákonného názvu pro potraviny, které vykazují vlastnosti odlišné od těch, na něž se vztahuje předmětný zákaz. Na podporu této argumentace se italská vláda dovolává rozsudku ze dne 14. června 2017, TofuTown.com (C-422/16, EU:C:2017:458), ve kterém měl Soudní dvůr vyloučit používání názvů „mléko“ a „mléčné výrobky“ k označení potravinářských výrobků nepocházejících z tekutiny vylučované mléčnou žlázou.

72 Je ovšem třeba uvést, že pro účely nařízení č. 1169/2011 nelze přijetí opatření, podle kterých potraviny musí splňovat určité podmínky, zejména co se týče jejich složení, aby mohly být označovány výrazy, které jsou těmito opatřeními upraveny jako zákonné názvy, považovat za rovnocenné přijetí opatření zakazujících používání určitých výrazů, jež nejsou těmito opatřeními právně definovány, k označení potravin s určitými vlastnostmi, zejména ohledně jejich složení.

73 První z uvedených opatření totiž umožňují zajistit ochranu spotřebitele, který musí mít možnost vycházet z toho, že potravina označená určitými výrazy, které tvoří daný zákonný název, splňuje podmínky konkrétně stanovené pro jeho používání. Naproti tomu na druhém místě uvedená opatření nevyhrazují používání výrazů, definovaných přesným způsobem daným orgánem jako zákonný název, pro označení potravin vykazujících určité konkrétní vlastnosti.

74 Tento nedostatek rovnocennosti není závěry rozsudku ze dne 14. června 2017, TofuTown.com (C-422/16, EU:C:2017:458), zpochybněn.

75 Jak vyplývá z bodů 5, 8, 20 až 22, 25 a 28 až 30 tohoto rozsudku, ustanovení nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 (Úř. věst. 2013, L 347, s. 671), jejichž výklad měl podat Soudní dvůr ve věci, v níž byl tento rozsudek vydán, vymezují přesným způsobem požadavky, které musí potraviny splňovat, aby mohly používat název „mléko“ a názvy vlastní „mléčným výrobkům“.

76 Podle těchto ustanovení se „mlékem“ rozumí výhradně běžná tekutina vylučovaná mléčnou žlázou. „Mléčnými výrobky“ jsou pak výrobky získané výlučně z mléka a pouze tyto výrobky mohou používat názvy uvedené na seznamu v příloze nařízení č. 1308/2013, jakož i názvy skutečně používané pro mléčné výrobky ve smyslu článku 17 nařízení č. 1169/2011.

77 Právě s ohledem na tento zvláštní právní rámec Soudní dvůr ve výroku rozsudku ze dne 14. června 2017, TofuTown.com (C-422/16, EU:C:2017:458), v podstatě rozhodl, že uvedená ustanovení brání tomu, aby výraz „mléko“ a názvy vyhrazené výlučně pro „mléčné výrobky“ byly užívány, při uvádění na trh nebo v reklamě, pro označení čistě rostlinného produktu, a to i pokud jsou tyto názvy doplněny vysvětlujícími nebo popisnými údaji o rostlinném původu dotčeného produktu, ledaže je dána výjimka stanovená unijním právem.

78 Nutno přitom konstatovat, že unijní právo nestanoví pravidlo vyhrazující určitým potravinám, konkrétně definovaným jako potraviny živočišného původu, používání zákonných názvů, které obsahují výrazy pocházející z odvětví řeznictví, uzenářství a rybích výrobků uvedené ve vyhlášce č. 2022-947 nebo výrazy uvedené v příloze I vyhlášky č. 2024-144. Ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, mimoto nevyplývá, že by taková pravidla existovala ve francouzském právu.

79 Z toho plyne, že závěry vycházející z rozsudku ze dne 14. června 2017, TofuTown.com (C-422/16, EU:C:2017:458) nelze pro účely posouzení první a druhé otázky použít.

80 Z toho důvodu, s výhradou ověření, které bude muset provést předkládající soud, je třeba mít v souladu s body 67 až 69 tohoto rozsudku za to, že vyhláška č. 2022-947 neobsahuje „zákonný název“ ve smyslu nařízení č. 1169/2011, ale týká se toho, jaké „vžité názvy“ nebo „popisné názvy“ nemohou být používány pro označení potravin na bázi rostlinných bílkovin. Proto je třeba určit, zda jsou tyto pojmy tímto nařízením výslovně harmonizovány ve smyslu čl. 38 odst. 1 uvedeného nařízení.

81 V tomto ohledu je třeba uvést, že čl. 2 odst. 2 písm. o) a p) nařízení č. 1169/2011 nestanoví, že by členské státy mohly přijmout opatření, která by upravovala vžité názvy či popisné názvy určité potraviny, a to na rozdíl od toho, co stanoví, pokud jde o zákonné názvy, čl. 2 odst. 2 písm. n) tohoto nařízení.

82 Tento rozdíl lze vysvětlit tím, že s ohledem na to, jak unijní normotvůrce definoval vžité a popisné názvy, nemůže být jejich rozsah omezen obecně a abstraktně vnitrostátními orgány. Jak tvrdí sdružení Protéines France a EVU, zaprvé název je možné považovat za vžitý název potraviny pouze v případě, že lze mít na základě běžného jazyka, používání, zvyklosti, tradice a obyčeje za to, že spotřebitelé uznávají tento název jako označující právě výrobek, se kterým je tento název spojen. Zadruhé, aby mohl být kvalifikován jako „popisný název“, musí název umožňovat pochopit jeho přečtením, jaké jsou hlavní charakteristiky takto označené potraviny.

83 Pokud tedy členský stát nepřijal zákonný název, z čl. 38 odst. 1 nařízení č. 1169/2011 vyplývá, že tento členský stát nemůže prostřednictvím obecného a abstraktního zákazu bránit výrobcům potravin na bázi rostlinných bílkovin v tom, aby použitím vžitých názvů nebo popisných názvů splnili jim uloženou povinnost uvádět název těchto potravin.

84 Co se týče otázky, zda členský stát může přijmout obecná a abstraktní opatření, aby zamezil tomu, že by použití určitých vžitých či popisných názvů mohlo uvést spotřebitele v omyl z důvodu, že tito spotřebitelé nebudou správně informováni o tom, že v potravinách označených těmito názvy byly živočišné bílkoviny nahrazeny rostlinnými bílkovinami, je třeba připomenout, že, jak vyplývá z bodů 54 a 60 tohoto rozsudku, čl. 7 odst. 1 písm. d) a bod 4 části A přílohy VI nařízení č. 1169/2011 se týkají právě nahrazení součástí nebo složek potravin. Tato otázka je tudíž rovněž výslovně harmonizována tímto nařízením, ve smyslu jeho čl. 38 odst. 1.

85 Nicméně vlády, které předložily písemná vyjádření, jakož i Evropská komise v podstatě tvrdí, že se tato ustanovení nevztahují na situaci, o kterou se podle nich jedná v projednávané věci, kdy mělo dojít k úplné změně složení dané potraviny.

86 Podle ustálené judikatury je třeba při výkladu ustanovení unijního práva vzít v úvahu nejen jeho znění, ale i jeho kontext a cíle sledované právní úpravou, jejíž je součástí [rozsudek ze dne 12. května 2021, Bundesrepublik Deutschland [Red notice (červené oznámení) Interpolu], C-505/19, EU:C:2021:376, bod 77 a citovaná judikatura].

87 Z hlediska doslovného výkladu je třeba uvést, že znění čl. 7 odst. 1 písm. d) a bodu 4 části A přílohy VI nařízení č. 1169/2011 hovoří o nahrazení součásti nebo složky odlišnou součástí nebo složkou. Nicméně z toho, že tato ustanovení odkazují na součást nebo složku, nelze dovozovat, že se tato ustanovení nepoužijí v případě, že nahrazená součást nebo složka je jedinou součástí nebo složkou dané potraviny.

88 Z hlediska kontextuálního výkladu je třeba připomenout, že toto nařízení obsahuje v čl. 2 odst. 2 písm. f) definici výrazu „složka“, kterým se označuje „jakákoli látka nebo produkt, včetně aromat, potravinářských přídatných látek a potravinářských enzymů, a jakákoli součást směsné složky, která je použita při výrobě nebo přípravě potraviny a je v konečném výrobku stále přítomna, i když případně ve změněné formě“. Článek 2 odst. 2 písm. q) uvedeného nařízení stanoví, že „primární složkou“ je třeba rozumět „jednu nebo více složek potraviny, které tvoří více než 50 % této potraviny nebo které jsou pro spotřebitele obvykle spojeny s názvem potraviny a u nichž je ve většině případů vyžadován údaj o množství“.

89 Článek 7 odst. 1 písm. d) a bod 4 části A přílohy VI téhož nařízení přitom používají výraz „složka“, aniž by vylučovaly „primární složky“. Primární složky tudíž mohou být předmětem nahrazení ve smyslu těchto ustanovení.

90 Z hlediska teleologického výkladu z čl. 1 odst. 1 nařízení č. 1169/2011 ve spojení s body 1 a 3 jeho odůvodnění vyplývá, že cílem nařízení je přijetím základních ustanovení dosáhnout vysoké úrovně ochrany spotřebitelů v souvislosti s informacemi o potravinách s přihlédnutím k rozdílům ve vnímání spotřebitelů a jejich informačních potřebách při současném zajištění plynulého fungování vnitřního trhu.

91 Tato vysoká úroveň ochrany přitom může být ohrožena v případě, že se ustanovení týkající se nahrazení součásti nebo složky v potravině odlišnou součástí nebo složkou nepoužijí, je-li nahrazována součást nebo složka, která je v potravině obzvláště významná či dokonce tvoří její jedinou součást nebo složku. Paradoxně by totiž výsledkem nebylo, že by unijní právo výrobu či propagaci takové potraviny zakazovalo, nýbrž to, že by v takovém případě nebyla ochrana spotřebitelů harmonizována, a tudíž zajištěna, ačkoliv by byla zajištěna v případě, že je v potravině nahrazována méně významná součást nebo složka.

92 Z toho důvodu je třeba mít za to, že čl. 7 odst. 1 písm. d) a bod 4 části A přílohy VI nařízení č. 1169/2011 upravují rovněž otázku, jaké informace musí být poskytnuty spotřebitelům v případě, že se složení dané potraviny zcela změní.

93 Z judikatury týkající se zejména těchto ustanovení kromě toho vyplývá, že uvedení informace o nahrazení součásti nebo složky v těsné blízkosti názvu dané potraviny postačuje k ochraně spotřebitelů před rizikem uvedení v omyl (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 1. prosince 2022, LSI – Germany, C-595/21, EU:C:2022:949, body 32 a 34).

94 Z toho plyne, jak v podstatě uvádí společnost Beyond Meat, že uvedená ustanovení zavádí vyvratitelnou domněnku, podle níž informace poskytnuté v souladu s pravidly v nich stanovenými dostatečně chrání spotřebitele, a to i v případě úplného nahrazení jediné součásti nebo složky, jejíž výskyt mohou spotřebitelé předpokládat v potravině označené vžitým názvem nebo popisným názvem, který obsahuje určité výrazy.

95 Nic to však nemění na tom, že pokud má vnitrostátní orgán za to, že konkrétní podmínky prodeje nebo propagace potraviny uvádějí spotřebitele v omyl, může zahájit řízení proti dotyčnému provozovateli potravinářského podniku, který podle čl. 8 odst. 1 a 2 nařízení č. 1169/2011 odpovídá za informace uvedené na této potravině a je povinen zajistit jejich uvedení a přesnost, a prokázat, že výše uvedená domněnka je vyvrácena.

96 Ohledem na výše uvedené je třeba na první a druhou otázku odpovědět, že články 7 a 17, jakož i bod 4 části A přílohy VI nařízení č. 1169/2011, ve spojení s čl. 2 odst. 2 písm. o) a p) a čl. 9 odst. 1 písm. a) tohoto nařízení, musí být vykládány v tom smyslu, že výslovně harmonizují, ve smyslu čl. 38 odst. 1 uvedeného nařízení, ochranu spotřebitelů před rizikem uvedení v omyl tím, že budou používány jiné než zákonné názvy, které jsou tvořeny výrazy pocházejícími z odvětví řeznictví, uzenářství a rybích výrobků, za účelem popisu, uvádění na trh nebo propagace potravin obsahujících rostlinné bílkoviny namísto bílkovin živočišného původu, a to i v případě jejich úplného nahrazení, a z toho důvodu brání tomu, aby členský stát přijal vnitrostátní opatření regulující nebo zakazující používání takových názvů.

K třetí otázce

97 Podstatou třetí otázky předkládacího soudu je, zda v případě kladné odpovědi na první nebo na druhou otázku musí být čl. 38 odst. 1 nařízení č. 1169/2011 vykládán v tom smyslu, že výslovná harmonizace, kterou uskutečňují ustanovení, jež jsou předmětem těchto otázek, brání tomu, aby

členský stát přijal vnitrostátní opatření, kterým se stanoví zaprvé uložení správních sankcí v případě nedodržení požadavků a zákazů plynoucích z ustanovení tohoto nařízení a zadruhé podíly rostlinných bílkovin, do jejichž výše je povoleno používat jiné než zákonné názvy, které jsou tvořeny výrazy pocházejícími z odvětví řeznictví a uzenářství, za účelem popisu, uvádění na trh nebo propagace potravin obsahujících rostlinné bílkoviny.

98 Co se týče první části třetí otázky týkající se zákazů a sankcí vyplývajících z článků 6 a 7 vyhlášky č. 2022-947, je třeba připomenout, že podle čl. 17 odst. 2 třetího pododstavce nařízení č. 178/2002 členské státy stanoví pravidla pro opatření a sankce použitelné při porušení potravinového práva, které musí být účinné, přiměřené a odrazující.

99 V souladu s čl. 3 bodem 1 tohoto nařízení je třeba „potravinovým právem“ rozumět právní a správní předpisy v unijním a vnitrostátním právu použitelné pro potraviny obecně, a zejména pro bezpečnost potravin. Dále platí, že se potravinové právo vztahuje na všechny fáze výroby, zpracování a distribuce potravin.

100 Z článku 8 uvedeného nařízení vyplývá, že cílem potravinového práva je chránit zájmy spotřebitelů a zejména zabránit podvodným nebo klamavým praktikám, jakož i jakýmkoli jiným praktikám, které mohou spotřebitele uvést v omyl.

101 Tyto úvahy týkající se nařízení č. 178/2002 jsou relevantní také pro nařízení č. 1169/2011.

102 Podle čl. 2 odst. 1 písm. a) nařízení č. 1169/2011 je totiž pro účely tohoto nařízení definicí pojmu „potravinové právo“ definice uvedená v čl. 3 bodu 1 nařízení č. 178/2002. Bod 4 odůvodnění nařízení č. 1169/2011 připomíná, že podle nařízení č. 178/2002 je obecným cílem potravinového práva poskytovat spotřebitelům povědomí, které jim umožní informovaně vybírat potraviny, které konzumují, a zabránit jakýmkoli praktikám, které je mohou uvést v omyl.

103 Vzhledem k tomu, že potravinové právo zahrnuje nařízení č. 1169/2011 a toto nařízení umožňuje, za určitých podmínek, přijetí vnitrostátních opatření, jsou členské státy povinny stanovit účinné, přiměřené a odrazující sankce použitelné na porušení uvedeného nařízení nebo těchto opatření.

104 Výslovná harmonizace, kterou provádějí ustanovení uvedená v první a druhé otázce tedy nebrání tomu, aby členský stát stanovil správní sankce v případě nedodržení požadavků a zákazů plynoucích z těchto ustanovení nebo z vnitrostátních opatření, která jsou v souladu s těmito ustanoveními.

105 Pokud jde o druhou část třetí otázky, je třeba uvést, že takové stanovení maximálních přípustných podílů rostlinných bílkovin, aby potraviny mohly být označeny určitými vžitými nebo popisnými názvy, jaké vyplývá z čl. 3 odst. 1 vyhlášky č. 2022-947, představuje regulaci používání těchto názvů, aniž se současně jedná o přijetí zákonného názvu. Nicméně vzhledem k tomu, že ustanovení uvedená v první a druhé otázce výslovně harmonizují používání těchto názvů, nemůže členský stát přijmout opatření v tomto ohledu, aniž by ohrozil jednotu unijního práva.

106 Se zřetelem k výše uvedenému je třeba odpovědět na třetí otázku, že čl. 38 odst. 1 nařízení č. 1169/2011 musí být vykládán v tom smyslu, že výslovná harmonizace, která byla konstatována v odpovědi na první a druhou otázku, nebrání tomu, aby členský stát stanovil správní sankce v případě nedodržení požadavků a zákazů plynoucích z ustanovení tohoto nařízení, jakož i z vnitrostátních opatření, která jsou v s ním v souladu. Tato výslovná harmonizace naopak brání tomu, aby členský stát přijal vnitrostátní opatření, kterým se stanoví podíly rostlinných bílkovin,

do jejichž výše je povoleno používat jiné než zákonné názvy, které jsou tvořeny výrazy pocházejícími z odvětví řeznictví a uzenářství, za účelem popisu, uvádění na trh nebo propagace potravin obsahujících rostlinné bílkoviny.

Ke čtvrté otázce

107 Jelikož předkládající soud upřesňuje, že čtvrtou otázku vznáší pouze pro případ, že odpovědi na první a druhou otázku budou záporné, není třeba odpovědět na čtvrtou otázku.

K nákladům řízení

108 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

1) Články 7 a 17 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 ze dne 25. října 2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a o zrušení směrnice Komise 87/250/EHS, směrnice Rady 90/496/EHS, směrnice Komise 1999/10/ES, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/13/ES, směrnic Komise 2002/67/ES a 2008/5/ES a nařízení Komise (ES) č. 608/2004, jakož i bod 4 části A přílohy VI nařízení č. 1169/2011, ve spojení s čl. 2 odst. 2 písm. o) a p) a s čl. 9 odst. 1 písm. a) tohoto nařízení,

musí být vykládány v tom smyslu, že

výslovně harmonizují, ve smyslu čl. 38 odst. 1 uvedeného nařízení, ochranu spotřebitelů před rizikem uvedení v omyl tím, že budou používány jiné než zákonné názvy, které jsou tvořeny výrazy pocházejícími z odvětví řeznictví, uzenářství a rybích výrobků, za účelem popisu, uvádění na trh nebo propagace potravin obsahujících, a to i v případě jejich úplného nahrazení, rostlinné bílkoviny namísto bílkovin živočišného původu, a z toho důvodu brání tomu, aby členský stát přijal vnitrostátní opatření regulující nebo zakazující používání takových názvů.

2) Článek 38 odst. 1 nařízení č. 1169/2011

musí být vykládán v tom smyslu, že

výslovná harmonizace, která byla konstatována v bodě 1 výroku, nebrání tomu, aby členský stát stanovil správní sankce v případě nedodržení požadavků a zákazů plynoucích z ustanovení tohoto nařízení, jakož i z vnitrostátních opatření, která jsou v s ním v souladu. Tato výslovná harmonizace naopak brání tomu, aby členský stát přijal vnitrostátní opatření, kterým se stanoví podíly rostlinných bílkovin, do jejichž výše je povoleno používat jiné než zákonné názvy, které jsou tvořeny výrazy pocházejícími z odvětví řeznictví a uzenářství za účelem popisu, uvádění na trh nebo propagace potravin obsahujících rostlinné bílkoviny.

Podpisy